

MÚLTUNK A JELEN TÜKRÉBEN

A hispán világra vonatkozó kutatásoknak és oktatásnak közel fél évszázados, páratlanul élő hagyománya van a Szegedi Tudományegyetemen. 1968-ban alakult meg a Középkori Egyetemes Történeti és Latin-Amerika Története Tanszék Wittman Tibor professzor vezetésével, akiben többek között nem csupán a magyar latin-amerikanisztika kutatások megalapítóját, hanem az első magyar Latin-Amerika történelmével foglalkozó monográfia szerzőjét is tisztelhetjük. A wittmani hagyományokat követve 1982-ben jött létre a Latin-Amerika Története Kutatócsoport Anderle Ádám professzor irányításával és Tóth Ágnes részvételével, amely jellegét tekintve az első ilyen munkacsoport volt Magyarországon. A Kutatócsoport munkájának nemzetközi elismertségét mutatta, hogy Szegeden került megrendezésre 1987-ben az Európai Latin-amerikanista Történészek Szervezetének (AHILA) VIII. Kongresszusa több mint kétszáz neves szakember részvételével. A kongresszus központi témája *A vallás, egyház és társadalom a latin-amerikai történelemben (1492–1945)* volt. A tudományos kutatások mellett a kutatócsoport oktatói tevékenységet is folytatott, „Latin-Amerika története” elnevezéssel speciális képzést hirdetett történelem szakos hallgatóknak. A képzésben részt vettek közül a későbbiekben többen is a kutatócsoport tagjai, majd a Hispanisztika Tanszék oktatói (Kovács Marian, Csikós Zsuzsanna) lettek.

A kutatócsoport 1990-ben felvállalta a spanyol tanári képzés elindítását másodikként az országban, így a kutatócsoportból 1993-ban megalakult a Hispanisztika Tanszék. A négy- és ötéves hagyományos filológiai bölcsész- és tanárképzésünkön 1994 és 2015 között 450-en végeztek, a bolognai rendszerű alapszakos képzésben (2009-től) 93-an, a Spanyol nyelv, irodalom és kultúra valamint a Spanyoltanár mesterszakon 25-en (2012-től). Jelenlegi hallgatói létszámunk a különböző képzéseinken mintegy 70 fő. Képzéseink időközben nemzetközivé váltak: Erasmus ösztöndíjjal évente 5–10 külföldi hallgató érkezik a tanszékre és vannak olyanok is, akik az egész képzést nálunk végzik Stipendium Hungaricum ösztöndíjjal.

A Hispanisztika Tanszék megalakulását követően a Történelemtudományi Doktori Iskolában Anderle Ádám vezetésével elindult a „A hispán világ története” alprogram, amelynek keretei között 1998 és 2018 között 27 PhD értekezés született. Ezek közül 12 olyan személyhez kötődik, akik a Hispanisztika Tanszéken folytatták egyetemi tanulmányaikat. 1999–2002 között az MTA által támogatott Hispanisztika Kutatócsoport tevékenysége is a tanszékhez kötődött, amely tudományos munkájában a magyar–hispán kapcsolatok történetére fókuszált. Részben ennek eredményeként 8 doktori értekezés született a témában, valamint Anderle Ádám *A magyar–spanyol kapcsolatok ezer éve* (2006) című hiánypótló monográfiája.

A Hispanisztika Tanszék oktatói gárdája az elmúlt 25 év alatt természetesen jelentősen átalakult, de a folytonosság mégis megmaradt: a nyugdíjba vonuló kollégák helyét volt hallgatóink vették át, akik elődeikhez hasonlóan a tudományos elhivatottság és a magas színvonalú oktatás szellemében végzik a munkájukat. Jelenlegi oktatóink közül az elmúlt időszakban ketten, Berta Tibor és Katona Eszter, részesültek a Magyar Tudományos Akadémia Bolyai János Kutatói Ösztöndíjában, Lénárt András kollégánk pedig a Nemzeti

Kiválóság Program Magyary Zoltán posztdoktori ösztöndíját nyerte el. A Hispanisztika Tanszék munkáját a spanyol állam is többször ismerte el magas rangú kitüntetésekkel. Dr. Anderle Ádám 1997-ben a Spanyol Polgári Érdemrend középkeresztjét 2008-ban a Katolikus Izabella Rend középkeresztje a csillaggal kitüntetést kapta meg. Csikós Zsuzsanna 2018-ban a Katolikus Izabella Rend középkeresztjét vehette át.

Kötetünk, amely a *25 év–25 tanulmány. Fejezetek a Hispanisztika Tanszék történetéből* címet kapta, a múltat, a jelent és a jövőt kívánja összekötni. A történelmi, irodalmi, és nyelvészeti témájú cikkek jól jelzik azt a szándékot, amelyre a Hispanisztika Tanszék mindig is törekedett: az interdiszciplinaritást, a tudományterületek közötti átjárhatóságot, a tág értelemben vett hispán kultúra sokoldalú megközelítését és megismertetését.

A szerzők a Hispanisztika Tanszék volt és jelenlegi oktatói, múltbéli és mostani hallgatói, doktoranduszai. Volt oktatóink közül sajnos ANDERLE ÁDÁM professzor már nem ünnepelhet velünk, mivel 2016 novemberében elhunyt. Az általa képviselt iskolateremtő és tudomány-szervező szellemiség azonban töretlenül tovább él szeretett tanszékén. TÓTH ÁGNES számára az ünnep kettős, hiszen ebben az évben tölti be a 70. életévét. Sok évtizedes tudományos és oktatói pályája előtt is tisztelgünk ezzel a kötettel, éppen ezért az sem véletlen, hogy a kötet első tanulmányát ő jegyzi. DORNBACH MÁRIA polihisztorságának ékes bizonyítéka, hogy az irodalmat és a néprajzot is ugyanolyan magas színvonalon művelte mind az oktatás mind a kutatás területén a tanszékünkön eltöltött két évtized alatt.

A Tanszék jelenlegi oktatói között találjuk az alapító tagok közé tartozó CSIKÓS ZSUZSANNÁT, aki az 1990 őszén indult első évfolyam óta spanyol szakos hallgatók nemzedékeit oktatta és oktatja, kutatásai pedig éppúgy kapcsolódnak az irodalomtudományhoz, mint a történelemhez, különös tekintettel a magyar hispán kapcsolatok történetére. 2014 óta ő irányítja a tanszéket.

BERTA TIBOR nyelvész és PRAEFORT VERONIKA nyelvtanár az ELTE spanyol szakát elvégezve friss diplomásokként tértek vissza szülővárosukba, Szegedre, és kapcsolódtak be az újonnan alakult tanszék munkájába. Azóta is töretlen hittel és lelkesedéssel tanítanak. Berta Tibor nyelvtörténeti kutatásai az újlatin nyelvek vonatkozásában nemzetközi vonatkozásban is igen jelentősek. 2008 és 2014 között a tanszékvezetői teendőket is ellátta. Praefort Veronika a spanyol nyelvtani és módszertani kurzusok avatott szakértője.

KATONA ESZTER, JANCSÓ KATALIN és LÉNÁRT ANDRÁS a fiatalabb nemzedék képviselői. Mindannyian tősgyökeres szegediek, a Hispanisztika Tanszéken szereztek spanyol szakos diplomát, majd doktori fokozatot történelemtudományból. Katona Eszter azóta tudományágot váltott, kutatásaiban az irodalom, ezen belül is Federico García Lorca és a spanyol színház hazai recepciója kerültek előtérbe. Jancsó Katalin sokoldalúságát mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a Latin-Amerikára vonatkozó történelmi kutatásai (indiánkérdés, bevándorlás problematikája, utazóirodalom) mellett kiváló módszertanosként is tevékenykedik, lelke és motorja az éves rendszerességgel megtartott tanári módszertani továbbképzéseinknek és az online megjelenő módszertani folyóiratunknak (*Serie Didáctica*). Lénárt András a spanyol és latin-amerikai történelem területén ugyanolyan otthonosan

mozog, mint a hispán film és propagandatörténet világában. Fiatal kora ellenére több nemzetközi kutatócsoport tagja és számos európai tudományos konferencián vett részt meghívott előadóként.

A kötet további szerzői közül a hallgatók első nemzedékét ZALAI ANITA, NAGY MARCEL, BÁN MÓNIKA és TORBÁGYI PÉTER képviselik. Zalai Anita történészként és nyelvtanárként ma is óraadóként tevékenykedik a tanszéken. Nagy Marcel, Bán Mónika és Torbágyi Péter amellett, hogy a tanszék hallgatói voltak, doktori fokozatot is „A hispán világ története” alprogramon szereztek Anderle Ádám témavezetése mellett. Nagy Marcel több évig lektorként dolgozott a tanszéken.

A középső nemzedéket PALKOVICS ANDREA, IDRISZ ÁGNES, TEKULICS JUDIT és NAGY C. KATALIN fémjelzik, közülük hárman, Tekulics Judit, Nagy C. Katalin és Palkovics Andrea doktori tanulmányokat is folytattak. Mind a négyen tevékenykedtek a tanszékünkön óraadóként néhány szemeszter erejéig.

A kötetben a legfiatalabb nemzedék szóvivői LABONCZ ZSUZSA, PÉTER ILDIKÓ, MÉSZÁROS ENIKŐ, BARTINGER (DUPÁK) ELIZA és GARDI MÁTÉ, ők az utóbbi években, már a bolognai két-szintű oktatási rendszer bevezetése után szereztek diplomát tanszékünkön. Közülük Mészáros Enikő és Péter Ildikó irodalmi, illetve nyelvészeti doktori tanulmányokat folytatnak a tanszék két oktatójának témavezetése mellett. Laboncz Zsuzsa és Gardi Máté Országos Tudományos Diákköri Konferencián értek el szép eredményeket, kutatási témájuk kötődött a tanszék egyik kiemelkedő kutatási területéhez, a magyar–hispán kapcsolatok történetéhez. Bartinger (Dupák) Eliza pedig az új rendszerű, 12 féléves osztatlan tanárképzés első évfolyamának volt hallgatója, jelenleg Németországban folytatja tanulmányait.

Az elmúlt 25 év során a Hispanisztika Tanszéken oktató nyelvi lektorokat a kötetben NARCISO CONTRERAS IZQUIERDO képviseli, aki a szegedi éveket követően doktori fokozatot szerzett, és jelenleg a Jaéni Egyetemen tanít. KACZÚR ÁGNES pedig több éven keresztül könyvtárosként és óraadóként segítette a tanszék munkáját.

Ünnepi kötetünk az elmúlt negyedszázad keresztmetszetét kívánja adni annak reményében, hogy a Szegedi Tudományegyetem Hispanisztika Tanszéke az elkövetkezendő évtizedekben is a hispán világra vonatkozó magyar és nemzetközi tudományos kutatások fellelőjére tud maradni.

Csikós Zsuzsanna